

1953-03-22

AFSENDER

Jo Hahn Locher

MODTAGER

Ernst Mentze

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Dansk

Afsendersted:

Skagen (Danmark)

Omtalte personer:

Harald Bing

Bing & Grøndahl

Carl Bonnesen

August Hallin

Axel Locher

Michelangelo

Ingeborg (Plockross) Irminger

Rudolph Tegner

Anna Elisabeth Tscherning

Siegfried Wagner

Jens Ferdinand Willumsen

Omtalte steder:

Brøndumshave, Skagen, Danmark

Bing & Grøndahl, København

Danmark

DOKUMENTINDHOLD

Jo Hahn Locher nedskriver sine erindringer om Willumsen. Hun beskriver Willumsens nybrud på Bing & Grøndahl i tiden op til Verdensudstillingen i Paris (1900). Derudover nævner hun hans fascination af Michelangelo samt den store betydning, han har haft for hende i ungdommen.

TRANSSKRIFTION

Skagen 22.3.53.

Kære Ernst Mentze.

Selvfølgelig har jeg ikke glemt Dem fra den Periode, De var en af os. Og Bob holdt meget af Dem. Men vore Nicer¹ har jo været noget omskiftende. Hvis De vil nøjes med, hvad der nu kommer frem i min Erindring fra den vidunderlig Tid i min Ungdom, hvor Mesteren lærte os, just ikke Porcelænkunst, men at se og opfatte og kende før vi prøvede at tegne eller give vor Opfattelse Form - saa vid, at han med den største Taalmodighed arbejdede med os Par unge Kunstnere - talte om Kunst, om Paris

II

lukkede vore Øjne og vort Sind op, sad paa det store Arbejdsbord og tegnede mens vi - (Siegfred Wagner, Ingeborg Plockros g. Irminger, Axel Locher og jeg fuldstændig betagne, glemte at vi var paa en Porcelænsfabrik.) Teknikeren og Maleren Hallin var rædselsslagen. Hvad W. forlangte kunde man ikke byde Porcelænsbrænd[in]g.

Men netop noget helt andet end de kendte blege Underglasurer vilde han, W, jo have frem. Og vor gamle kloge Direktør Harald Bing havde set at W. var Manden. Ulykken var at det var umuligt for W. at frembringe, husk først alle Forsøgene, nok Arbejder selv, paa de

III

Par Aar til Verdensudstillingen i Paris 1900. Derfor valgte han os unge modtagelige uselvstændige Væsner, men det var Willumsens store Evner, der prægede den mindste Smule vi lavede. Og saa det Hoved der sad paa ham. Formen, Farven i Haar og Skæg og de stærke aflange Øjne. Senere, i Paris, var vi Skandinæver sammen - spiste paa en lille rigtig fransk Café, en Marchand de Vin. W. elskede igunden at blive sagt imod - og Axel gjorde det bravt. Vi var jo ikke saa unge mere. Juleaften spiste vi Gaas — de andre, Rudolf Tegner, Carl Bonnesen, Fru Tscherning, nogle Læger, Svenskere, var med bagefter i Tegnernes

IV

store Atelier. Juletræ. Smaa Gaver og stadig Willumsen, den der fyldte med sin store Personlighed.

Siste Gang jeg saa og talte med ham var her paa Skagen henne i Brøndums Have. Stadig en Kæmpe men Haaret nu hvidt. Jeg tror han læste den evige Beundring i mine Øjne for han lagde venlig sin Haand paa mit Hoved. Den store Mester hvem jeg skylder den lille levende Kilde i mit Sind.

V.

Tidt talte Willumsen om Michelangelo. Jeg har ofte tænkt, hvor skammeligt det er at W. ikke kom til, blev *nødt *tvunget til, ligesom M.A., at dekorere et stort Rum med Frescer. Netop som M.A. male paa Murene. En Amerikaner har skrevet en Bog om M.A. Jeg husker en latterlig lille Ting W. fortalte: der var berettet at M.Angelos Fader indstændig bad Sønnen altid holde sit Hoved Varmt. Og M.A. beklagede sig; idet var et forfærdeligt Arbejde paa Stiger og Stilladser - og jeg er ikke Maler og min Nakke gror ned i min Ryg

VI

Det var ikke alene Materialerne Willumsen måtte slaas med. Den gamle Stab af dygtige Kunstnere og Teknikkere var alle imod ham - syntes det var galmands Værk at behandle Porcelænsmærker som W. gjorde - og forlangte det skulde holde i grand feue. Kun vor Direktør og l'e'cole troede paa ham.

Tidt maatte W. paa Fabrikke[n] kæmpe sig frem. Jeg ser ham i den hvide Kittel, et vinrødt Klæde om Halsen og et næsten opgivet udtryk i sit dejlige Ansigt. Intet under vi unge fulgte ham blindt.

Og jeg ser vor Direktør med stor Værdighed huske

VII

os paa:

- Resultaterne, som skal fæstne Fabrikkens Ry skal sandelig naas og udstilles i Paris 1900!

Kære Ernst Mentze - er det mon Umagen værd at sende Dem dette - Mange Ting jeg kunde skrive om Mesteren er for ubetydelige (for andre end mig selv) og Fabrikken B & G.'s Udvikling kan mange andre give langt bedre end jeg, alt er nu forandret.

Disse Blade er jo hurtig læst - og brændte.

En venlig Hilsen fra

Deres hengivne

Jo Hahn Locher.

¹ Hahn-Locher har antagelig ment niches.

Thorsdag 22. 3. 53.

Kære Ernst Meitz.

Udfølgelig har jeg ikke
glemt Dem fra den Periode,
De var en af os. Og Bob holder
meget af Dem. Men vores Værelse
har jo været noget omskiftende.

Hvis De vil nøjes med, hvad
der nu kommer frem i min
Erindring fra den uendeligt
Tid i min Ungdom, hvor
Mesteren lærte os, først ikke
Porcelænkunst, men at se og
opfatte og kunde for vi prøvede
at tegne eller give vor Opfattelse
Form - saa vid, at han med
den største Totalmodighed arbejdede
= de med os Par unge Kunstnere
- talte om Kunst, om Paris

Likkede vore Qjen og vort Sind
 ap, sad paa det store Ar-
 =bejdsbord og tegnede mens
 vi - (Tierfrind Wagner, Ingeborg
 Plochers og Ironinger, Axel Locher
 og jeg fuldstændig betagne
 glente at vi var paa end
 Porcelænsfabrik.) Teknikeren
 og ~~den~~ Maleren Hallin var redede
 sløge. Hvad W. forlangte kunde
 man ikke byde Porcelænsbrænd
 Men netop noget helt andet
 end de kunde blege Uudet-
 -glaseret vilde han. W. jo have
 frem. Og vor gamle kloge ^{Dirigør}
 Harald Bing havde set at W.
 var Manden. Ulykken var at
 det var umuligt for W. at frem-
 =bringe, liisk, først alle forsøge
 nok arbejder selv, paa de

III

Det Aar til Verdensudstillingen
i Paris 1900. Derfor valgte han
os unge modagelige uselv-
stændige Væsnere, men det var
Williamseas store Eonet der
prægede den mindste Smule vi
lauede. Og saa det Hoved der
sød paa ham. Fornem, Færdig
i Haaret og Skæg og de stærke
aflange Øjne.

Senere, i Paris, var vi
Skandinaver sammen - spiste
paa et lille rigtig fransk
Café, en Marchand de Vin. W.
elskede Grønden at blive sagt
imod - og Axel gjorde det brant.
Vi var jo ikke saa unge mere.
Juleaften spiste vi Gaas - de
andre, Rudolf Tegner, Carl Bonnesen,
Frithjof Scherping, nogle Læger. Lægekone
var med bagefter i Tegners

store Atelier. Juletræ. Små
gaver og stadig Willumsen,
den der fejlede med sin store
Personlighed.

Leeste Gang og saa og læste
med ham over her paa Thage
haver i Brøndums Have. Stadig
en Kæmpe men Haaret nu hvidt.
Jeg tror han læste den evige
Bekendelse i mine Øjne for
han lagde nemlig sin Haand
paa mit Hoved. Den store
Mester lever og skylder den
lille levende Kilde i mit
Lind.

V.

Lid, talte Willumsen
om Michelangelo. Jeg har
oftt tænkt, hvor skammeligt
+ det er, at W. ikke kom til,
tvunget blev nød til, ligesom M.A.,
at dekonseret stort Rum med
Fresco. Netop som M.A.
male paa Murene. En Ame-
rikaner har skrevet en Bog
om M.A. Jeg husker en latter-
lige Ting W. fortalte: der var
berettet at M. Angelos Fader
indstændig bad Sønner
altid holde sit Hoved varmt.

Og M.A. beklagede sig, idet
var et forfærdeligt arbejde
paa Stiger og Stilladser - og
jeg er ikke illale - og min
Bakke grov ned i min Ryg

VI

Der var ikke alene Materialerne
Williamssens maatte klares med.
Den gamle Stab af dygtige
Kunstnere og Teknikkere var
alle imod ham - syntes det
var gældende Værk at bekendtgøre
Porcelænsmasken som W.
gjorde - og forlænge det skulde
kalde i græd færd. Men
vor Direktør og l'école traadte
paa ham.

Tid maatte W. paa Fabrikken
købe sig fra. Jeg ser
ham i den hvide Kittel, et
rindende Klæde om Halsen
og et næsten opgivnet Udtryk
i sit dejlige ansigt. Intet
Under vi unge fulgte ham
blind.

Og jeg ser vor Direktør
med stor Værdighed kyske

VII

os paa:

- Resultaterne, som skal
fæstne Fabrikkenes Ry skal
sandelig naas og udstilles
i Paris 1900!

Kære Ernst Meitz - er
det mon Menagen værd at sende
Dem dette? Mange Ting jeg har
skrevet om Mestere er for
ubetydeligt (f. for andre end
nå selsk.) og Fabrikken
B & G's Udvikling har mange
andre gaa langt bedre
end jeg, det er nu forandret.

Disse Blade er jo hurtigt
læst - og brændt.

En venlig Hilsen fra
Deres hustru

Jo Hahn Loche.